

DE SCHOFFELAARS VAN VAK O

Nabestaanden of nieuwsgierige begraafplaatsbezoekers, die de poort van Boschhuizen doorgaan, zien vaak op het gedeelte links mannen doende met het aanharken van paden en schoffelen van de ruimten tussen de graven. Zeker nu, zo vlak voor Allerzielen, de dag dat we de doden herdenken. Het is een apart deel van de begraafplaats en ziet er ook heel anders uit. Vak O, een begrip in Venray. In het centrum van Venray, waar nu een mooi stadspark is gelegen, aan de voet van de imposante toren van de Petrus Bandenkerk, lag voorheen het kerkhof van deze Grote Kerk. Het kerkhof had een katholieke signatuur, protestanten konden terecht op het kerkhof in Blitterswijck of in Boxmeer. Na de oorlog kwam er een wet die bepaalde, dat iedere gemeente verplicht een openbare begraafplaats moest hebben, alsmede dat begraafplaatsen niet te dicht bij bebouwing gelegen mochten zijn. Het kwam Venray goed uit, want er lag een plan voor een binnenring rond het directe centrum. Die ring moest aan de noordkant worden gesloten door een weg van de Hoenderstraat, dwars over het kerkhof naar de stationsweg: de Noordtangent. Vanwege de protesten vanuit de bevolking is die weg er nooit gekomen, maar dit terzijde.

Boschhuizen

Het kerkhof moest dus wijken. De openbare begraafplaats werd in 1972 gerealiseerd in Boschhuizen, de westelijke punt van de het Landgoed Geijsteren. Later is hier ook het crematorium gebouwd. Alle grafvelden kregen een letter. De graven van het kerkhof gingen in 1973 en 1974 grotendeels over naar een speciale plek op de begraafplaats, die vak O is gaan heten. O staat voor Oud.

Niet alle 1450 graven van het voormalige kerkhof zijn overgegaan naar vak O. De medewerking van nabestaanden speelde een rol en niet van iedereen waren nabestaanden te vinden. Sommige graven gingen naar de kerkdorpen, waaruit de overledenen oorspronkelijk kwamen. Een stuk of tien doden van recente datum ging naar het eerste grafveld, vak A.

Toen de belangrijke familie Poels wilde meewerken en al hun nabestaanden bij elkaar wilde herbegraven, volgden meer families dat voorbeeld. Er is flink gesteggeld over de duur van de grafrechten van de herbegravingen. Tussen het kerkbestuur en de gemeente is destijds daarom afgesproken dat de graven tot 1953 een grafrecht kregen van 100 jaar en de graven vanaf 1953 kregen een grafrecht van 50 jaar. Bijzonder is, dat ook na 1974 in sommige graven bijzettingen van overleden familieleden hebben plaatsgevonden en in enkele gevallen zijn zelfs nieuwe graven gedolven, op beperkte schaal. Ook nu nog vinden er incidenteel bijbegravingen plaats.

Historische waarde

Naar de historische waarde van vak O is door Buro4 uit Roermond een onderzoek gedaan en in 2015 verscheen hierover een rapport. Een werkgroep met vertegenwoordigers van het Historisch Platform Venray (HPV) en de Stichting Kruisen en Kapellen was daarbij betrokken. Het college van burgemeester en wethouders van Venray heeft in 2018 besloten om geen graven meer te ruimen omdat het de monumentale waarde heeft onderkend. De graven hebben echter (nog) niet de status van een gemeentelijk monument gekregen.

Wel stelde het college dat, om de kosten te drukken, het regulier onderhoud van vak O dan door vrijwilligers diende te gebeuren. Om die reden is onder leiding van Sjeng Ewalds (foto) in 2018 een onderhoudsploeg van zes vrijwilligers gestart. Inmiddels zijn dat er tien. De ploeg is organisatorisch ondergebracht bij de Stichting Kruisen en Kapellen en krijgt van de Gemeente een vergoeding voor onkosten die gemaakt worden voor het onderhoud en reparaties. Het onderhoud beperkt zich overigens niet alleen tot schoffelen en harken. Er is veel meer te doen. Ook het kleine snoeiwerk rond Vak O, verzakkingen van de grond en kleine reparaties worden in overleg met de gemeente uitgevoerd.

Sjeng Ewalds

Foto: Leo Willems

Als u dus straks met Allerzielen vak O er keurig bij ziet liggen, dan is dat de verdienste van de vrijwilligers van de 'schoffelploeg'.